

prima instanță: Judecătoria Centru, mun. Chișinău
Judecător: A. Andronic
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: N. Vascan, V. Negru, E. Fistican

ÎNCHEIERE

29 martie 2017

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tatiana Vieru
Nicolae Craiu și Oleg Sternioală

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Întreprinderea de Stat
Compania Aeriană „Air Moldova”,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Mardari
Tamara împotriva Întreprinderii de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” privind
repararea prejudiciului material, moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2016, prin care a
fost respins apelul declarat de către Întreprinderea de Stat Compania Aeriană „Air
Moldova”, fiind menținută hotărârea Judecătoria Centru, mun. Chișinău din 25
martie 2016,

c o n s t a t ă :

La 05 ianuarie 2015, Mardari Tamara a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Întreprinderii de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” privind repararea
prejudiciului material, moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că, la 13 octombrie 2013, urma să
zboare din Antalya (Chișinău – Republica Moldova) spre Bologna, Republica Italia
(cursa nr. 9U/879). Astfel, potrivit biletului avia, decolarea era preconizată pentru ora
13.40, iar aterizarea pentru ora 14.50. Cu toate acestea, din motive neclare, plecarea
acesteia s-a reținut cu mai mult de 5 ore, iar în tot acest timp a fost nevoită să procure
alimentele din incinta aeroportului Chișinău care erau foarte scumpe.

Susține că, în acest interval de timp, s-a aflat într-o situație umilitoare, întrucât
era obosită și extenuată din cauza amânării zborului, iar informații despre motivele
amânării nu i-au fost comunicate.

În această ordine de idei, reclamanta relatează că, la 03 noiembrie 2014, întru
soluționarea litigiului pe cale extrajudiciară, a expediat în adresa companiei „Air
Moldova” o pretenție, prin care a solicitat achitarea compensației în mărime de 250 de
Euro. Însă pârâtul nu a răspuns la solicitarea sa, dar nici nu a informat motivele
reținerii zborului și nu a achitat compensația revendicată.

Consideră că acțiunea sa urmează a fi admisă în baza Hotărârii Guvernului nr.
836 din 08 noiembrie 2012 cu privire la aprobarea Regulamentului privind

compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, potrivit căreia pasagerii trebuie să primească o compensație în dependență de durata întârzierii în corespundere cu prevederile acestuia.

Solicită Mardari Tamara, încasarea din contul Întreprinderii de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” în beneficiul său a compensației în cuantum de 250 euro, repararea prejudiciului moral în mărime de 10 000 lei și încasarea cheltuielilor de judecată.

La 25 ianuarie 2016, avocatul Coadă Alexandru, în interesele reclamantei Mardari Tamara, a depus cerere de completare ale circumstanțelor cauzei. În acest sens, a pretins că pârâtul nu a prezentat probe, care ar confirma faptele invocate drept motiv de respingere a acțiunii, și anume defecțiunea tehnică a aeronavei. Totodată, nu a fost demonstrat că au fost luate măsurile, care se impun în mod rezonabil pentru a evita dauna. (f. d. 30)

Pe parcursul examinării cauzei, pârâtul Întreprinderea de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” a depus referință în întâmpinarea cererii de chemare în judecată, prin care a cerut respingerea acțiunii ca nefondată și lipsită de teme. (18 – 19)

Prin hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 25 martie 2016, a fost admisă parțial acțiunea, fiind încasat în beneficiul Tamarei Mardari din contul Întreprinderii de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” suma de 250 euro, convertiți în lei moldovenești la data executării hotărârii, cu titlu de compensație

În același timp, a fost încasat în folosul statutului din contul societății pârâte taxa de stat în cuantum de 163, 83 lei.

În rest, pretențiile privind repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată, au fost respinse, ca fiind neîntemeiate. (f. d. 46, 48 – 53)

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2016, a fost respinsă cererea de apel declarată de Întreprinderea de Stat Compania Aeriană „Air Moldova”, fiind menținută hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 25 martie 2016. (f. d. 88 – 93)

La 01 decembrie 2016, Curtea de Apel Chișinău a expediat copia deciziei integrale din 12 octombrie 2016 pentru cunoștință în adresa participanților la proces. (f. d. 94)

La 03 februarie 2017, Întreprinderea de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2016, solicitând casarea deciziei instanței de apel din 12 octombrie 2016 și a hotărârii primei instanței din 25 martie 2016, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie respinsă acțiunea integral.

Prin încheierea Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție din 22 martie 2017, a fost admis demersul înaintat de Întreprinderea de Stat Compania Aeriana „AIR MOLDOVA” privind suspendarea executării hotărârii atacate cu recurs, fiind suspendată executarea hotărârii Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 25 martie 2016, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2016, până la examinarea cererii de recurs la Curtea Supremă de Justiție. (f. d. 117 – 118)

În motivarea ilegalității deciziei contestate, recurentul afirmă că instanțele judecătorești nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată, în special art. 988 alin. (2) din Codul civil și art. 21 din Legea nr. 105 – XV din 13 martie 2003 privind protecția consumatorului. Așadar, în temeiul acestor dispoziții legale, susține că poate purta răspundere pentru prejudiciul cauzat pasagerului, rezultat din întârziere, doar în cazul în care o astfel de răspundere este prevăzută în contract sau legislație.

Prin urmare, consideră că instanțele au determinat greșit pentru examinarea cauzei dispozițiile Hotărârii Guvernului nr. 836 din 08 noiembrie 2012, care este un act normativ, adoptat pentru executarea legii. Or nici o lege națională sau internațională nu prevede obligația căraușului aerian pentru compensarea prejudiciului pasagerilor în cazul întârzierii prelungite a zborului, precum și dreptul pasagerului de a cere o astfel de compensație.

La fel, recurentul pretinde că intimata nu a probat faptul că amânarea cursei aeriene a avut loc din intenția sau din culpă gravă a acestuia, iar instanța de fond și de apel nu s-au pronunțat asupra aceste circumstanțe importante.

La 28 februarie 2017, în conformitate art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Tamarei Mardari cererea de recurs cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței timp de o lună de la data primirii scrisorii. Corespunzător, în cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia (f. d. 111)

Până la data examinării pricinii, intimata nu a depus referință, prin care să-și expună opinia cu referire la recursul declarat.

Analizând admisibilitatea recursului, conform art. 440 CPC, Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 434 alin.(1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Prin prisma normei de drept enunțate, instanța de recurs consideră că recursul declarat de Întreprinderea de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” din 03 februarie 2017 este depus în termen, deoarece la materialele dosarului nu există dovada recepționării de către recurent a copiei deciziei integrale a Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2016.

Concomitent, materialele cauzei, atestă că recursul supus examinării nu a fost examinat anterior, iar, conform art. 430 CPC, a fost intentat de persoana abilitată cu acest drept.

În continuare, audiind raportul verbal al judecătorului raportor și verificând încadrarea în dispozițiile art. 432 alin.(2), (3) și (4) CPC a temeiurilor invocate în recurs, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) CPC, pentru considerentele ce succed.

În conformitate cu art.432 alin.(1) Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate, iar alineatul (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În speță, Colegiul judiciar observă că recurentul Întreprinderea de Stat Compania Aeriana „AIR MOLDOVA” a invocat că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată. Cu toate acestea, nu a demonstrat prin ce s-a manifestat încălcarea normelor de drept material de către instanțele ierarhic inferioare.

Respectiv, instanța de recurs remarcă că Regulamentul privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor”, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 836 din 08 noiembrie 2012, este un act normativ special, care prevede condiții specifice în care pasagerii transportului aerian își pot exercita drepturile minime atunci când li se refuză îmbarcarea împotriva voinței lor, zborul este anulat sau zborul este întârziat. În același context, din clauza de emiteră a acestui act normativ, rezultă că această hotărâre a fost adoptată în scopul executării prevederilor art. 4 alin. (2) din Legea aviației civile nr. 1237 din 09 iulie 1997, adică întru asigurarea zborurilor, securității aeronautice și calității serviciilor prestate, precum și în scopul executării Legii privind protecția consumatorilor nr. 105 din 13 martie 2003.

În privința celorlalte argumente invocate de recurent și rezumate mai sus de către instanța de recurs, completul apreciază că prin reluarea criticilor deja cenzurate de instanța de apel, recurenții tind să obțină o nouă verificare a susținerilor sale, cu toate că legea recunoaște doar dublul grad de jurisdicție și căile extraordinare de atac, iar nu și al treilea grad devolutiv asupra problemelor de fapt.

Cu atât mai mult, completul judiciar reamintește că instanța de fond a reținut că circumstanțele expuse de către Întreprinderea de Stat Compania Aeriana „AIR MOLDOVA” privind defecțiunea tehnică a aeronavei nu au fost susținute în fapt, nefiind dovedite prin probe, considerându-le neveridice. (f. d. 52)

În lumina celor relatate, Colegiul constată că încălcările invocate, exprimate sub forma unor enunțuri generale, nedezvoltate, nu permit încadrarea lor în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) CPC. Or, în mod evident, lipsește o formulare suficientă și adecvată în ceea ce privește chestiunea de drept pusă în discuție pentru a identifica esența și temeiul cererii de recurs, impuse de art. 437 alin. (1) lit. f) din CPC.

La acest capitol și în baza celor stabilite mai sus, instanța reține că recursul declarat de către Întreprinderea de Stat Compania Aeriana „AIR MOLDOVA” nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce-ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicări eronate a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Astfel, acesta nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, adică este lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din deciziile judecătorești contestate, fiind neglijate în mod clar dispozițiile art. 432 alin. (1) – (4) CPC. (a se vedea, *inter*

alia, Valentin Gorizdra împotriva Republicii Moldova, nr. 53180/99 sau BURG și alții împotriva Franței (decembrie), CEDO 2003-II, nr. 34.763/02)

Suplimentar, Colegiul relevă că recurentul Întreprinderea de Stat Compania Aeriana „AIR MOLDOVA” a declarat prezenta cerere, după ce a avut posibilitatea de a fi auzit de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție. (a se vedea, *mutatis mutandis*, „Levages Prestations Services” împotriva Franței, citată anterior, § 48 – 50)

Prin urmare, completul judiciar apreciază că Întreprinderea de Stat Compania Aeriana „AIR MOLDOVA” i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 § 1 din CtEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere. (a se vedea, *mutatis mutandis*, BLÜCHER împotriva Cehiei, nr. 58580/00, 11 aprilie 2005, pct. 65 – 67)

În conformitate cu art. 440 alin.(1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere circumstanțele determinate supra, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție decide în mod unanim că recursul declarat de către Întreprinderea de Stat Compania Aeriana „AIR MOLDOVA” nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinarea în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Întreprinderea de Stat Compania Aeriana „AIR MOLDOVA”.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
Judecător

Tatiana Vieru

Judecătorii

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală